

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma práce : Dopravní kriminalita a její prevence
Autor : Michaela Zemanová
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, PhD.
Oponent : JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 115 stran
Datum odevzdání práce: 28. 6. 2018

1. Charakteristika a náročnost tématu:

Autorka si vytkla za cíl „podat ucelený výklad o hlavních aspektech dopravní kriminality“. V tomto případě však nejde o kriminologickou studii, jak by se mohlo podle názvu zdát. Ve skutečnosti se jedná o práci převážně trestněprávní, ovšem s významnými kriminologickými přesahy. Autorka se zaměřila na rozbor vybraných trestných činů, k nimž v silniční dopravě dochází. Kromě detailních rozborů jednotlivých skutkových podstat obsahuje předložená práce i četné zobecňující úvahy o základech trestní odpovědnosti. O aktuálnosti zvoleného tématu nelze mít pochyb. V nedávné minulosti jsme opakovaně zaznamenali, že i drobné legislativní změny v oblasti trestných činů v dopravě vedly ke značným aplikačním úskalím. Téma je vhodné i z hlediska didaktického. Umožňuje totiž kandidátovi magisterského studia využít teoretických poznatků z kriminálních věd a přitom se dotýká situací, které posluchač zná z každodenního života. Náležité zpracování tématu vyžaduje poměrně velké množství vstupních údajů; výhodou je rovněž znalost cizího jazyka pro případnou komparaci s jinými právní řády.

2. Hodnocení práce po stránce obsahové a formální

Při zpracování tématu, které zahrnuje tolik různorodých otázek, je velmi obtížné dát práci dostatečně logickou a přehlednou strukturu. Diplomantka v této zkoušce dobře obstála. Je s to postupovat od obecných problémů ke speciálním; organicky spojuje kriminologické úvahy s trestněprávním výkladem. Autorka dokázala srozumitelně vymezit, v čem spočívají zvláštnosti dopravní kriminality a přílehlavě charakterizovala zásady, jež se při posuzování zkoumaných trestných činů uplatňují (např. princip omezené důvěry). Práce se podrobně zabývá některými v praxi velmi aktuálními jevy, které jsou však velmi zajímavé i z hlediska nejobecnějších problémů trestní odpovědnosti. Tak je tomu v případě omisivních a ohrožovacích deliktů nebo otázek ovlivnění pachatele návykovou látkou a vzájemného vymezení přestupků a trestných činů. Autorka se pokouší trestněprávně uchopit situace, jako je tzv. vybrždování a jiné agresivní způsoby řízení motorového vozidla.

Velkou pozornost věnuje případům, kdy řidič ujede z místa dopravní nehody. Poukazuje na skutkové konstelace, kdy i přes značnou společenskou škodlivost lze pachatele brát k odpovědnosti pouze za přestupek (např. došlo jen k poškození majetku atp.). De lege ferenda proto autorka celkem odůvodněně navrhuje zavedení nového trestného činu „ujetí z místa nehody“ jako deliktu proti pořádku nevěcech veřejných po vzoru § 142 německého trestního zákoníku.

Mnoho bystrých připomínek má autorka k aplikaci ustanovení o trestných činech obecného ohrožení a ohrožení po vlivem návykové látky. Všimá si správně drobných nuancí v rozhodovací

praxi, kdy např. obecným ohrožením nebyla shledána jízda v protisměru po dálnici v ranních hodinách za minimálního provozu, na rozdíl od případů ujždění před policií za postupného ohrožení více účastníků silničního provozu v krátkém časovém intervalu. Zdařile je zpracována velmi náročná materie, týkající se vlivu návykových látek. Diplomantka zde přehledně vyložila i související otázky důkazní (povinnost řidiče podrobit se tzv. orientačnímu vyšetření na přítomnost alkoholu, důsledky odmítnutí z hlediska odpovědnosti za přestupek a trestný čin, otázky znaleckého zkoumání). Jiným tématem, které autorka přiblížila velmi zasvěceně, je problém řízení bez řidičského oprávnění a odpovědnost za trestný čin dle § 337 TZ.

Vedle trestněprávní analýzy obsahuje práce řadu cenných poznatků a informací kriminologického, forenzně psychologického a kriminalistického rázu. Překvapí např. obeznamenost autorky s problematikou dovozu starších automobilů z Německa. Autorka shromáždila a vyhodnotila množství statistických dat o trestných činech v dopravě, která využila v několika grafech a tabulkách. Cenné jsou rovněž úvahy autorky o možnostech prevence zkoumaného druhu kriminality, kde se autorka zaměřuje na jednotlivé individuální i celospolečenské faktory.

Po stránce metodologické imponuje zejména rozsáhlý výběr pramenů, v němž jsou kromě množství soudních rozhodnutí, nálezů a stanovisek využity i nejrůznější aktuální materiály spíše technického rázu. Právě vzájemné skloubení poznatků z různých, nezřídka vzdálených oborů je předností posuzované práce.

Po formální stránce nelze mít k předložené práci závažnějších výhrad. Autorka adekvátně zachází s poznámkovým aparátem včetně judikátů a citací ze sítě internet; stylistická úroveň práce je velmi dobrá. K přehlednosti práce přispívá náležité členění textu do kapitol a oddílů.

3. Otázky k ústní obhajobě:

- i. Kandidátka nechť na příkladu trestných činů v dopravě vyloží rozdíl mezi tzv. abstraktně a konkrétně ohrožovacími delikty.*
- ii. Kapesní zloděj okradl poškozeného, který si krádeže všiml a zloději byl v patách. Kvůli tomu vběhl poškozený na červenou do vozovky a byl usmrcen automobilem, jehož řidič jel vyšší než povolenou rychlostí a za jízdy přikládal k uchu mobilní telefon. Posuďte.*
- iii. Kandidátka nechť se vyjádří k pravidelně se objevujícímu tvrzení o tzv. nulové toleranci alkoholu při řízení motorového vozidla.*
- iv. Je možné, aby se v případě tzv. vybrždování řidiče jednalo o trestný čin vydírání?*
- v. Zánik trestnosti účinnou lítostí u trestných činů v dopravě.*

4. Shrnutí

Kandidátka přistoupila k tématu se značnou ctižádostí a pílí a nenechala se odradit množstvím dílčích problémů, jež zvolené téma zahrnuje. K jejich řešení autorka využila nejen solidních znalostí trestněprávní teorie, ale také velmi dobré orientace v početných mimotrestních předpisech, v judikatuře i ve vybraných cizozemských právních normách. Práce je psána přitažlivě a čtivě.

Diplomovou práci Michaely Zemanové proto **doporučuji k obhajobě.**

Navrhuji klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 7. září 2018

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.